

№ 2 წიგნი მეორე.

სიკუდილი წმიდისა თეოდორასი.

16
ჭსთქვა წმიდამან თეოდორას: ოდესცა მოიწია აღსასრული, და მომეახლა ჟამი სხეულისაგან განშორებისა, მაშინ გარემოადგნენ ცხე-
დარსა ჩემსა მრავალნი ეთიოპელნი (არაბნი), რომელთაცა პირნი აქ-
უნდათ შაკნი, ხოლო თვალნი, ვითარცა ნაკერცხალნი ცეცხლისანი, ჭ-
მით იწეეს შეშინებაჲ ჩემი, და მიჩვენებდნენ მე ცოდუათა ჩემთა, ქარ-
ტათა ზედა აღწერილთა. ანაზღად გამოჭსხნდნენ ორნი ანგელოსნი,
და სიკუდილი სხუა და სხუა იარაღებითა, რომელმანცა ბრძანებითა ან-
გელოსთათა შემასვა მე მწარე სასმელი, რომლისა ძალითა გამოვიდა
სული ჩემი სხეულისაგან, და აღიღეს იგი ანგელოსთა მათ, მაშინ
მაჩვენებდნენ მე ყოველთა ცოდუათა ჩემთა; ხოლო წმიდანნი ანგელოსნი
ყოველთა კეთილთა საქმეთა ჩემთა, თითქმის თუთ უმცირესთაცა. მას-
ვე დროსა გამოსხნდა ღირსი ვასილი და ჭრქვა ანგელოსთა მათ:
სულსა მაგას მრავალი უმსახურებია ჩემთვის, და მეცა ვევედრე ღმერთ-
სა მაგისთვის, და ღმერთმან მე მომცა ეგე, ამასთანავე მისცა ვასილ-
მან ანგელოსთა მათ ვაშკარანი (ქისა) და ჭრქვა მათ: როდესაც იწ-
ეონ ბოროტთა ეშმაკთა განკითხვა და შეწუხება სულისა ამის, მაშინ
შეისყიდეთ ეგე ამით ცოდვათაგან მაგისთა. განსაკითხავი პირველი (ა):

(ა) განსაკითხავი აღილი არის საზვერე (Мытарство, истязание), ესე იგი
საბაჟო, საყარაულო, ანუ მღაბიურად ვთქვათ: განსაკითხავი ალაგი არის ის აღგი-
ლი, სადაცა მიმავალსა კაცის სულსა დახვედებიან ოცვან გზაზედ ეშმაკნი, და სხუა
და სხუა ცოდვის ანგარიშს მოჭსთხოვენ.

უქმ-სიტყვაობისა, რომელსაც უბრალო გამოუსადეგი ლაშაჩაკი; აღ-
ვიდოდნენ რა ქუჭყანით ზეცად ანგელოსნი და მიჭყვანდათ თეოდორაჲ,
მიეგებნეს მას ბოროტნი სულნი ჰირველისა განსაკითხვისანი, აქა
განიკითხვიან ცოდვანი უქმთა სიტყვათა, უწყსოთა, მრისხანეთა და
უფრო სასიძცხო ლაშაჩაკისა და სიცილისა და ქილიკობისა ამშლეულ-
თა სიტყვათა, რომელნიცა აღმოითქვიან სიმღერათა, მასხარაობათა და
ხუმრობათა შინა. განსაკითხვი მეორე, სიტყუისა: აქა განიკითხვის
ყოველი სიტყვა ტყუილი, და საკუთრად ფიცის-გარდამავლობა ანუ
ფიცის გატეხა, მოწოდება ღმრთისა ტყუილსა ზედა და ცრუმოწმობა,
ცოდვათა აღსარება არა ჭეშმარიტად და მსგავსნი ამათნი ცოდვანი.
განსაკითხვი მესამე; განკიცხვისა: აქა განიკითხვიან იგინი რომელნიცა
დასცინიან ანუ დასძრახვენ სხუთა და განიკითხვენ სხვსა ცოდვასა,
ცილსა-ჭსწამებენ, შეურაცხ-ჭყოფენ და ჭკობენ ანუ აგინებენ, ესე ვი-
თარათა გამოსცდიან, ვითარცა ანტიქრისტეს მოწაფეთა, თვთ ქრის-
ტი-მტყუვართა, მსჯულ-ყოფილთა და მოუწყასთა თვისთა წარმწყე-
დელთა. მე დიდად გოერთხილობდი სიტყვებლესა შინა ჩემსა, რათა
არა ვინ განმეკიცხა ანუ დამეძრახა, არცა ცილი შემეწამებინა და არა
ვისხედმე გამეცინა; მე ოდესმე მესმოდა ესე ვითარნი დაცინებანი და
მე იგინი შეურაცხე თვთ საქმედ. განსაკითხვი მეოთხე; მუკელ-ღმე-
რობისანი: ბილწნი სულნი აქა მიეგებებიან კაცის სულსა სინარული-
თა შემთვრალეთა, რომელ-არნი: ღოთნი და მსუნაგნი, და მოიტა-
ნენ გზასა ზედა ღვინის ჭურჭელთა, ლანგანთა საჭმელებითა, და ჭუ-
რჭელთა სასმელებითა, გარნა ყოველივე იგი ეჩვენების სახედველსა
ანუ თვალსა, როგორათაც მუქალი წუთხი გინა ჩირქი, და ამხილებენ
საიდუმლესა, ფრიად ადრე და თვინიერ ჯვარის გამოსახვისა, უწინა-
რეს ეგვესიურის კანონისა ჭამასა, ეგრეთვე განძღომასაცა, უწინარეს
სადილისა და ვახშმისა საჭმელებითა და სასმელებითა, საკუთრად ღვინი-
თა, ოდესცა დაკსთვრებოდი მე უგრძნობულად. განსაკითხვი მესხუთე;
მცონარებისა: აქა განიკითხვიან ყოველთა დღეთა და ყაშთა თვისთა
უქმობასა ანუ უსაქმობასა შინა განმატარებულნი, უქმად-მჭამელნი, ესე

იგი შექთახორანი, უცხოთა მონაგებთა შთამთქმელნი, ხოლო თუთ
ანა მნებავნი საქმისა ქონად, და მუშაკნი, რომელნი აღიღებენ სამუშა-
კოსა, გარნა ვითარცა ჯერადს ანა იმუშაკებენ, ეგსახედვე გარეწარნი
დიდებისა და ქებისათვის ღმრთისა, ზარმაცნი უქმეთა და კვირიაკეთა
დღეთა შინა წარსვლისათვის ცისკარსა და წირვასა ზედა საღმრთოსა,
და სხუათა ქების შეტყუებობათა ღმრთისათა, და რომელნიცა ანა ზრუნ-
ვენ სულთა თვისთა თვის. განსაკითხავი შექმსე: მიგედ რა ხელა
ამის განსაკითხავისა ადგილისა, თუმცა მცირედ უამს ვიყავ დაზერო-
ბილ, გარნა ვერა ჭზოვეს ჩემთანა სულთა მათ მზარაობისა საქმენი,
თვნიერ ერთისა მის მცირედისა, რომელი ვჭქმენ მე სიერმესა შინა
ჩემსა განუგებელად. განსაკითხავი შექვიდე; ვეცხლის-მოყვარებისა: აქა
განიკითხვიან ვერცხლის-მოყვარენი ანუ ფულის-მოყვარენი ზე ძვირნი;
ანამედ ჩვენ მალე განვლეთ განსაკითხავი ადგილი ესე მოვარველო-
ბითა უფლისათა; მე სიცოცხლესა შინა ჩემსა ანა ვზრუნევი მრავ-
ლისათვის მონაგებისა და არცა ვეცხლი მიყვარდა, ანამედ კმაყოფილი
ვიყავ მით, რასაცა მამცემდა მე ღმერთი; არცა ძვირი ვიყავ, ანამედ
რადცა მაქენდა გულ-მოდგინედ მივსცემდი მთხოველთა ანუ ვისთვის-
ცა საჭირდაიყო. განსაკითხავი შეჩვე; ვახშისა ანუ ფულის სარგებლი-
სა: აქა განიკითხვიან ვეცხლისა ანუ ფულისა თვისისა აღნადგინებით
გინა სარგებლით მიმლოდნენი და მეოფელნი ბილწითა მოპოებათანი
მოკალენი და უცხოთა მიმჩემებელნი ქონებისა გინა მამულისანი; სულ-
ნი ბორბტნი ადგილსა ამას, ვერა რასა ჭზოვდნენ რა ჩემთანა ამ
გუართა, იღრჭენდენ კბილთა თვისთა; ხოლო ჩუწნ უმაღლესად აღვე-
დით, მხადლობელნი ღმრთისანი. განსაკითხავი შეცხრე; უსამართლო-
ებისა: აქა განიკითხვიან ყოველნი უსამართლონი მსაჯულნი ანუ მო-
სამართლენი, ქრთამითა გამასამართლებელნი და მტუუვანთა გამამართ-
ლებელნი, ხოლო მართალთა და უბრალოთა განმამტუუვნებელნი; ებ-
რეთვე იგინი, რომელნიცა დაუჭერენ მუშასა ანუ მოჯამაგირესა სამო-
ჯამაგიროსა, და იგინი, რომელთა ანა აქუსთ ჭსწორე საწყაო და
ზომა ვაჭარათა, და საზოგადოდ ყოველნი ანა მართლიად მოსაქმენი;

აწამედ ჩუწნ მადლითა ქრისტესითა განჭკლეთ უჭირველად. განსაკითხავი მეთე; შურისა: განსაკითხავი ადგილი ესე ჩვენ წარველეთ და აწა რადმე მივეცით ზასუხი; ვინაღოთგან მე აწა ვის ვეშურებოდე და აწცა ვის ზედმე მქონდა შური; აქვე განიკითხვიან ერთმანეთის უყვარულობა ანუ სიძულელი, ძმათა სიძულელი, მეგობართ მოძულება და სიძულელი. განსაკითხავი მეთერთმეტე; ამხარტავანებისა; აქა განიკითხვიან ამხარტავანებითა აღზავებულნი სულნი ამაოდ დიდებისათჳს, მუნ გარდახდების, ვინათუ აწა ვის მიუცემეს ჯეროვანნი პატივნი მამისა და დედისათჳს, ეგრეთვე მთავართათჳს ანუ უფროსთა ღმრთისაგან დადგინებულთა, და სხუანი ამხარტავანებისა საქმენი და სიტყვანი ცუდისადიდებისანი ანუ თავ-მოძროხებისანი. განსაკითხავი მეთორმეტე; აქა, თუმცა ფრიად სასტიკნი ჭკრის-მცველნი ანუ ეშმაკნი იყვნეს, გარნა მცირედი ვიიღეს ჩვენგან. განსაკითხავი მეთსამმეტე; ძვირის-ხსენებისა; აქა უწყალოდ განიკითხვიან იგინი, რომელთაცა უძევსთ გულში ძვირი ანუ ცუდი რამე ბოროტი მოყუასსა ზედა ანუ ვისზედმე ადამიანთაგანისა, და რომელნი მიაგებენ ბოროტსა ბოროტისა წითი, ესე იგი გარდაუხდაიან სამაგიეროსა ცუდის-ვითამე სავნებელითა; იგინი ჭშთაიყვანებისა ბოროტთა სულთაგან ტარტაროსსა ანუ ჯოჯოხეთსა შინა; აწამედ ღმრთის მოწყალებამან აქაცა დამითარს მე; ვინაღოთგან მე აწა ვის ზედა მქონიეს ძვირი და ბოროტი; აწამედ ძალისაებრ ჩემისა ყოველთა ვაჩვენებდი სიუვარულსა. განსაკითხავი მეთათხმეტე; კაცის-მკვლელობისა; აქა განიკითხვიან, აწა ხოლოთუ ავაზაკობა; აწამედ ყოველივე დაჭრილობა, გინა წელულება, ყოველივე ტემა და გვემაღ რითამე და სადამე, გარნა რომელიმე კერძო სხეულისა ყოველივე ესე ზომით დაიდების; აწამედ ჩუწნ აქა მცირედი რადმე დავსდევით და წარველეთ. განსაკითხავი მეთათხმეტე; მისნობისა, რომელთაცა მკითხაობა; აქა განიკითხვიან სულნი, მსგავსნი ოთხ-თვერხთა, მორიელთა და გველთა, ეგრეთვე თოვირობა ანუ ჯადო, შემლოცობა, შეკვრა ლოცვითა ვისიმე ანუ პირუტყვისა, მწამლეკობა, მუხრჩლეობა ანუ ჩურჩული, ეშმაკთა მოწოდებანი; აწა-

მედ ჩემ შიშის ესე ვითარნი არა რაღ იპოვეს მადლითა უფლისათა: მე ვჭკითხე ანგელოსთა, ყოველთა ქრისტიანეთა სულნი ადგილთა ამათ, განსაკითხავთა განვლიანა; და არა შესაძლებელარსა ვაჩისა, რათა აღვიღდეს ადგილთა ამათ განუკითხველად და უშაშრად? წმიდათა ანგელოსთა მოძიგეს: არა არს სხუა გზად; ყოველნი ვაწნი გზათა ამათ ზედა გამოივლიან, არამედ არა ყოველნი ესრეთ განიკითხვიან, ამისთჳს რომელ, უკეთუ სოფელსა შინა შეინახებს ცოდვებსა, მაშინ ვაწი იგი განვლის გზათა ამათ უჭირველად. განსაკითხავი მესათქვსმეტე; სიძვისა: აქა განიკითხვის ყოველი სიძვა, ეგრეთვე ცოდვისა მრუშებისა, ოცნებისა და მას შინა გაზრახვისა დაყოვნება, მნებებელობა ანუ სურვილი ბოროტი, დატკობა, ბილწი შექება და კნებული იგი ლატიცება, რომელარს ბოროტი სუმრობა. მთავარი ამის განსაკითხავის ადგილისა ჭზის საყდარსა ანუ დასაჯდომელსა ზედა თჳსსა, შემოსილი სამოსლითა ბილწითა და მერაღითა, ქათვითა სისხლისათა შესკრილი; ეშმაკთა მოიტანეს აღწერილი სამუქარნი საქმენი ჩემნი. მამტყუნებდენ მე, და მიჩვენებდენ მათ ჰირთა, რომელთა თანაცა მეცოდა სიჭაბუკესა შინა ჩემსა, დღეთა, ყაშთა და ადგილთა, სადაცა ცოდვა იგი მექმნა; თუმცადა მე ვჭსტხოვრებდი შემდგომად სიჭაბუკისა სიწმიდით; არამედ არა ჭეშმარიტებით აღმიარებიეს აღსარებასა შინა; აქა დავასდევო მრავალნა ნიჭნი დირსისა ვასილისანი. განსაკითხავი მესათჳვიდმეტე; მრუშებისა: აქა განიკითხვიან ცოდვანი მეუღლეობასა შინა მცხოვრებთა, რომელარს მოლაღატეობა ერთისაგან მეორისა მრუშების ცოდვითა, და რომელნი დაარღვევენ მეუღლეობისა მის სარწმუნოებასა, ეგრეთვე ჰირნი, ღუთისა მიმართ გარემიქცეულნი, ესე იგი სიწმიდისა თვისისა ქრისტეს მიმართ აღმთქმელნი და არა დამცველნი. მეცა აღმოვსხნდი ორიად ბრალეული და გამტყუნებელი, ვითარცა შემრუშე; აქა, შემდგომად მრავლისა ცილობისა ანუ ბაასისა, ძლივ განმათავისუფლეს მე წმიდათა ანგელოსთა. განსაკითხავი მესათვრამეტე; ჩუკუნობისა ანუ რომელარს მამათამაველობა: ადგილსა ამას ზედა მძიმეთ განი-

კითხვიან ცოდვანი ზესთა ბუნებითნი ესე იგი ბუნების გერე-
შენი მამრობითნი და მდედრობითნი, სისხლის აღრეულობანი ანუ
ნათესავთა და ნათელ-მირანთა თანა ცოდვა და სხვანი, რომელნი
იგი მოსაკონებელადცა სარცხვინელ-არიან, გარნა ჩემ შორის ესე კით-
ხნი ცოდვანი არა იზოგნეს. განსაკითხავი შეატცხამეტე; წვალებისა:
აქა განიკითხვიან არამართალნი სარწმუნოებასა ზედა ბრძნობანი ანუ
ლაზარაკნი, განდგომა ანუ დაგდება მართლ-მადიდებელისა სარწმუნოე-
ბისა, ურწმუნოებანი, იჭენი სარწმუნოებასა ზედა, გამობანი ანუ გინე-
ბანი სიწმიდესა ზედა; გარნა ჩუენ განკვლეთ აქა განუცდელად. განსაკითხ-
ავი შეატცე: აქა ჭსდგანან მთავარი-ეშმაკი უწყალობისა და ბოროტნი სულ-
ნი გულის-წყრომისა ანუ მრისხანებისანი; მათ შორის განიკითხვიან
სულნი უწყალო კაცთანი, ესრეთ, რომე უკეთუ კაცსა მას შეესრულე-
ბინოს მრავალნი ღვაწლნი, მარხვანი და ლოცვანი და თავი თვისი
სიწმიდით და შეუბილწებულად დაეუაროს, და კრძალვით და ჰატოოს-
ნად სხეული თვისი შეესახოს, ხოლო ზნითა ყოფილ-აიყოს ქედოვი-
ცხელი ანუ გულ-თიცხელი და უწყალო ანუ კაცის შეუბრალბელი,
მასშინ სული იგი კაცისა შთაითხვეის ჯოჯოხეთსა შინა, გარნა ჩუენ
წარკვლეთ ადგილი ესე უჭირველად. საუკარელო წარკითხველო! საკ-
მაოდ გამოცხადებულ-არს შენდა, თუ რაჲ შეკემთხვევა შენ შემდგო-
მად სიკუდილისა, ჭხედავ შენ, თუ რაოდენი უნდა მიჭსტე ანგარიში
და ჰასუხი ცოდვათა შენთა თჳს ოცთა ზედა ჭყერისა ანუ ტის გან-
საკითხავთა ადგილთა შინა.

ახნაური აღექსანდრე სვიმონის ძე გარსევანოვი.

სიკუდილი ღირსისა ევსევისა (ა).

წიგნსა შინა ღირსისა აგვისტინეს მიმართ მიწერილსა, წმიდა
კირილე დაჭსწერს, ვითარმედ გიყავ რა უამსა სიკუდილისა ევსევისასა,
რომელი იყო მოწათუე წმიდისა და ნეტარისა ირინეოსისა, ვინილე
ევსევი გინლა უკანასკნელსა შინა აღმოფშვინვასა, ფრად აღნთებული,
და გაშფოთებით მდებარე სარეცელსა ზედა თვსსა, აღმოიტყოდა
იგი სიტყვათა ამათ: „ არა მინდა, არა მინდა“. ხოლო აღესცა იგი
ჭკითხეს მას გარემოს მისსა მდგომარეთა, თუ რაჲ შეემთხვა მას,
მაშინ ევსევი ხმამაღლად მიუგო მათ: „კერა ჭხედავთა? ბრბოსა ამას
ეშმაკთასა, გარემოს ჩემსა მდგომარეთა, მოსურნეთა წარწყმედისათჳს
ჩემისა, რომელნი მაიძულებენ, რათა ვჭსთქჳს, ვითარმედ ღმერთი
უწყალო არს, ამისთჳს რომელ ეშმაკნი დაუბადებინ სეტანჯკელად
კაცთა? “ დასასრულსა, სნეულმან აღიუვირა განსაცვიფრებელითა ხმი-
თა: „ შემეწიენით მე, ძმანო ჩემნო!, რათა არა წარვსწყმდე მე“?
მაშინ ყოველნი მუნ მეოფნი დაეცნენ მუხლთა ზედა თვისთა, და გუ-
ლს მოდგინედ ეკედრნეს ღმერთსა, რათა აცხადონ ვნებული იგი სა-
ეშმაკთა განსაცდელთაგან, და ღმერთმან შეიწყნარა კედრებაჲ მათი,
ესრეთ, რომელ სნეულმან უთხრა მათ: « ახკელოსმან ღმთისამან გან-
სდევნნა სულნი იგი ბოროტნი, და ღმერთმან მოწყალემან შეისმინა
კედრებაჲ თქჳსნი.»

აწინაური აღუქსანდრე გარსეკანოვი.

(ა.) ღირსი ევსევი ჭსცხოვრებაჲ მეოთხესა საუკუნესა, შემდგომად ქრისტეს
შობისა.

მოწყალებსათჳს; მოწყალებსაჲსა კერა რაჲ წინა-
აღუდგების.

საბერძნეთისა იმპერატორმან ზენონ (ა.) მოჭსტაცა მძლავრებით
ასული ერთსა რომელსამე ქვრიუსა დედაკაცსა, ქვრივი იგი მივიდოდა
ეკლესიად და ეკედრებოდა ყოვლადწმიდასა ღმთის-მშობელსა ცრემ-
ლითა და იტყოდა: « დედოფალო, მიაგე ჩემ მაგიერი ზენონ მეთვისა.»
ამას ეკედრებოდა ქვრივი იგი მრავალთა დღეთა; გამოუჩნდა ქვრიუსა
მას ღმთის-მშობელი მარიაჲ, და უთხრა: ირწმუნე ჰი? დედაკაცო,
მრავალ-ჯერ ვინებე შურის-გება შენი და დასჯად, არამედ კელი ზენონ-
ნისა მახრკოლებს მე, რამეთუ იგი ფრიად მოწყალე გაცი არს და
კერავინ შეჭკადრებს მოწყალებსა, სიბოროტესა.»

ა. ალექსანდრე გარსევანოვი.

(ა.) ზენონ იყო საბერძნეთის-კონსტანტინოპოლის, აღმოსავლეთის ხელმწი-
ფე იმპერატორი, მამა იმპერატორისა ლეონ მეორისა, ხოლო სიძე იმპერატორის
ლეონ პირველისა, ბრძნისა. ზენონ გამეფდა, ქრისტეს შობიდან ოთხას სამოც და
თოთხმეტსა (474) წელსა და იმეფა ოთხას ოთხმოც და თერთმეტ წლადმდე (491),
რომლისა შემდგომად გამეფდა—ანასტასი პირველი.

ცხოვრება წმიდისა მოწამისა ღროსიდასი, რომელი
იყო ტრიახე მეფის ასული. (ა).

იმპერატორი ტრიახე ხშირად მოაკუთხებდა ქრისტეს აღმსარებელთა, და სხეულთა მათთა შეურაცხად გარდაჭყრიდა ანა წმინდათა აღგილთა ზედა; ჟამსა მისსა იუჟენ დედანი რომელსამე მმარხველბასს შინა, რომელნი აღსრულებდენ მცნებათა ღმთისათა, და საქმე აქუნდათ შეუკდიმებელი; ვინაღოთგან თითოეულსა იმათგანსა საკუთრად აქუნდა ნაწილნი წმიდათა კაცთა და კეთილსუნოვანთა სხეულთა შინა წარგრაგრილნი, რომელთაცა ინახვიდენ თჳსთა სადგომთა შინა. ჰსცნა რა ესე ასულმან ტრიახე მეფისამან, ღროსიდა, მივიდა დედათა მიმართ და მიიღო თჳსთანა სამოსელი მრავალთჳსისა. იყო ვინმე ანდრიახე მეფის მზრახველი (სენატორი), და დამწინდებელი ღროსიდასი, უთხრა მეფესა: „თჳთ მზურობელო მეფეო, ბრძანე დადგინება მხედრობისა დასაცველად კაცთა სასიკუთხინეთა, და კჳსცნათ თუ რომელნი აჩიან წარმზარველნი. სხეულთა მათთანი“ მასშინ მეფემან ბრძანა აღსრულებად ამისა. მცველთა შეიპყრეს ხუთნი მათგანნი

(ა.) ხსენება წმიდისა ღროსიდასი არის კბ-სა მარცხა. ესე და ოთხნი სტატიანი: სიკუდილი წმიდათა: თეოდორასი და ევსევისა, მოწყალებისათჳს და მიცვალებულთა მოხსენებისათჳს, მე რუსულიდამ ქართულად იხლად გარდმოვსთარგმნე, განმდიდრებისათჳს ქართულისა ენისა.

(ბ.) ტრიახე იყო იმპერატორი რომის იმპერიისა. მემკვიდრე ნერვა იმპერატორისა; ტრიახე გამეფდა, ქრისტეს შობითგან, ოთხმოც და თურამეტსა (98) და იმეფა ას-ჩიიღმეტ წლოდმდე; ამას რომის ქალაქის სენატმა დაარქვა, კეთილი კაცი“, სიმშვიდისა და უწყინარისა ხასიათისათჳს მისისი, შემდგომად ტრიახესა, მეფე იქმნა რომის იმპერიისა, მისგანმე მემკვიდრედ დანიშნული, ადრეანე. წელსა ას ჩჳდმეტსა (117). ამ მეფეების ღროსა მცირედ იყო ქრისტეიანეთა ზედა დევნულებაჲ, რომელიცა განმლიერდა შემდგომითი მემდგომად.

და მათ თანა მეუის ასულიცა დროსიდა. დღესა მეორესა წარსახნეს იგინი, და წარადგინეს წინაშე მეუისა; ხოლო იხილა რა მეუემან დროსიდა, განცვიფრდა, და ჭბრძანა მტკიცედ დაცვაჲ მათი მაგარსა ადგილსა მცველებითა, ნუ უკვე შეინახოს და მარიქტეს. ხოლო ხუთ-თა დედათათჳს ჭბრძანა შემზადება დიდისა ბრძმედისა (ქურისა), და მას სახმილსა შინა შთაკდებაჲ სამღჳდელოთა დედათა, და მათ ზე-და საკმაოჲსა რვალისა (ტუკიისა) დასხმაჲ, და რათა შთამოესხს რვალი იგი სხეულთა წმიდათა დედათასა, და რათა აღეგზნეს ერთად და მიოკე რვალითა ჭბრძანა განჭედვა ზედსადგარისა, ეგრეთვე ჭბრძანა წარმწემედელისა ახანოჲსა განცხელებაჲ, რამელი ესე იქმნასა დღესასწაულსა ახლონ ღმერთისასა. ხოლო მოწამენი ქრისტეისანი აღგზებულნი და შეთხეულნი ზედსადგარისა, ხოლო აღმანთებულნი ახანოსანი ჭქადებდენ ყოველგან და იტყოდენ; რადენნიცა საყვარელი ხართ წუნართა ღმერთებთანი და მეგობარნი მეუისანი, შემოკედით გამოხატდელსა ამას ახანოსა შინა განახლებისასა; და მსწრაფლ მივიდოდნენ ყოველნი; მაშინ ზირველმან მიმართა შესულად წინა-გარისა, ზირველსა ბჭესა ახანოსასა, თუცხლავ დაეცა და მოჭკჳდა, ეგრეთვე რამელნიცა მიეახლნეს ახანოსა, ვერცა ერთმან ვერა შეიძლო ზირველთა ბჭეთა ახანოსათა შესულაჲ. ესე ჭსტნა რა მეუემან, კერპების ქერუმთა (მღჳდელოთა) მოუწოდა და უთხრა მათ: რაჲ არს ესე, რამელი მოგვობა არს ქრისტეისანეთაგან?, ხოლო მათ მიუგეს: არა მეუეო, გარნა განხურვებისაგან რვალისა და მთავართა მათ დედათაგან იქმნა ესე; მეუეო!, ჭბრძანე სხუათა ზედსადგართა ქმნაჲ და ესრეთ აღსრულდების ქმნილი იგი; მაშინ ანდრიაზე უთხრა მეუესა, მი-ბრძანე მეუეო ზირველთა ზედსადგართა კვალადცა შთამოსხმად და რათა ვქმნე მათგან გამოხატულება შიშველთა დედათა, მსგავსად ხუთ-თა მათ შმართველათა, და საყვედრელად და საკდემელად დაიდგინეს იგინი წინაშე სამეფოჲსა ახანოსა შენისა, და შეუკსეულად მეუემან ჭბრძანა და იქმნა; შემდგომად დადგინებისა მათისა, იხილა თჳთ ძილ-სა შინა ხუთი ტარიგი, რამელი იმწესებოდეს სამოთხესა შინა, და

მწევესი საშინელი მწესიდა მათ და ეტყუადა მეოვესა: « ყოვლად-უსჯუ-
ლესო და უაწაწმიდესო მეოვეო, რომელნიცა შენ გეგონა უწესოე-
ბასა შინა მდგომარედ, იგინი კეთილმან და სახიერმან მწევესმან მიგ-
ტაცნა შენ და დაჭსდკა იგინი, ადგილსა, სადაცა არს დროსი-
დაცა, უბიწო იგი ტარგი, ასული შენი ». განიღვიძა რა ძილისაგან
მეოვემან ტრიახე, ისწრაფდა უგუნურებისა ყოფასა ბოროტ-მსახური
იგი და უსჯულა, რამეთუ შემდგომად სიკუდილისადაცა წმიდათა მათ
დედათასა, განჭკიცხნა ზრახუნი მათნი, და უბრძანა ორისა სახმილისა
ანთებაჲ ორთავე ქალაქის მხარეთა და რათა ენთებოდნენ მარად
დე: სახმილთა ზედა დაჭსწერა ესრეთ: კაცნო გალილეველნო, ჯუარ-
ცმულისა თაყვანის-მცემელნო, განარინეთ თავნი თქუწნნი უმრავლეს-
თა სატანჯველთაგან და ჩვენცა შრომათაგან, მსხვერპლი შეჭსწირეთ
და თაყვანი ეცით ღმერთთა, და უკეთუ არა, თითოეული თქუწნგანი
ცოცხალი შთაიგდების სახმილსა ამას დაუოზგველად». ესმა რა ესე
ვითარნი ბრძანება ასულსა მეოვისასა დროსიდასა, აღიხილა თუალნი
თვისნი ზეცად და ჭსთქუა: მეოვეო, უფალა იესო ქრისტე, ძეო ღუ-
თისაო, უკეთუ შენი ნება არს, განმამტკიცე მე და განმარინე მე უს-
ჯულადსა მსახურებისაგან მამისა ჩემისა ტრიახე ბოროტ-მსახურისა,
თუთ შენ წარმიმართე მე, რათა განვერო მე ქოწილსა უსჯულადსა
ანდრიახესსა, და აღმიყვანე მე ზეცად, სადაცა არიან ხუთნი იგი მმარ-
თველნი დედანი, რომელნი მიძლოდეს მე შიშსა შინა შესსა, და
დაამინე ღმერთთა ძილითა მხმილავნი ჩემნი, რათა შევიძლო განწო-
მაჲ. იტყუადა რა ამას, მიწასა ზედა დააკეთა მეოვისა გამოხატულებაცა,
გამოვიდა წყნარად, უცნობელად ვისგანმე; ხოლო მიდიოდა რა გზასა,
განიზრახვიდა თავსა შოროს თვისსა, მეტყველი; ვითარ ძალ-მომს
მისულა ღუთისადმი, რომელსა არა მამუეს სამოსელი საქოწინე? (ნათ-
ლისადება არა მიმიღებიეს), რომლისათვისცა არა წმიდა ვარნი მე, არა-
მედ შენ ჰი! მეოვეო მეოვეოთაო, უფალა იესო ქრისტე, აჭა დამი-
ტვეებიეს სამეოო ჩემი შენთვს, რათა განმიძლო მე ვარნი სასუფევე-
ლისა შენისა, თუთ შენ ნათელამეც მე სულითა შენითა წმიდითა.

და ვითარცა ესე ჭსთქვა გამოიღო, წამეღიცა თუთ ეტვირთა შირ-
ანი თუსთა საგანძურთაგან, და იცხო ყოველთა ასრთა ზედა თუსთა,
და შთაიგდო თავი თუსი ერთსა შინა მდინარესა და ნათელსაიღო,
შეტყუელმან: ნათელსაიღებს მხევალი ღუთისა დრესიდა სახელითა მს-
მისათა, და ძისათა და სულისა წმიდისათა, და დაიცვა თავი თუსი
შემდგომად ნათლისღებისა შვიდი დღე, წამეთუ ჭსჭამდა იგი საზრ-
დელსა ანგელსათსა. ქრისტესამოყვარეთა კაცთა ვიეთმე ჭსოვეს იგი,
მისთანა დაადგინენ, და ჭსტნეს ყოველივე ესე მისთუს, წამდენიცა
თავისა თუსისა აღაარა, ხოლო შერვესა დღესა, დრესიდა ილოტვიდა
წა მისთუსვე, წამცა ექმნა, უფლისა მიმართ განვიდა მშვიდობით.

აზ. ალექსანდრე კარსეკანოვი.

სიტყვა კვირიაკესა ეკელიერისასა.

«მსწრაფელ განუხვენ სინანულისა ბჭენი სულისა ჩემსა
ცხოვრების მომცემელა . . . მდგომარესა ტაძარსა ში-
ნა, რამეთუ ტაძარი გარტთა ჩემთა ყოფლის ცოდვსა
ქუბ ქმნილ-არს, არამედ ვითარცა მოწყალემან განმწმიდე
მრავალთა წყალობითა შენითა ზ შემიწყალე მე».

ესე მეოთხე კვირასა, ძმანო., რაც ამა სულიერითა გალობითა
გვიწოდს ჩუენ წმიდა ეკლესიის სინანულისადმი. მოახდინას ამა გალობა
კეთილი მოქმედება გულთა შინა ჩუენთა, შეგვაძულას ცოდვით
მდგომარეობა სულისა ჩუენისა ზ მაგვაცტია სახიერებისადმი ღუის
რათა ვითხროთ მისგან მოტეკება ცოდუათა ჩუენთა? ამასკელ ყოველი
კაცი მიიღებს ზასუხსა თვისსა სინადისისაგან, თუ უსუნს მას, გრ
დღეინდელს დღიდგან განიღებინ კარნი სინანულისანი ცოდვითათ ს
და ხუალ დაიწყება მარხუა და ღოცვითნი ღუაწლნი, რამეღნი გამო-
გვითხროვენ ღუთისგან მოტეკებასა ცოდუათა და ცხოვრებასა სულისა
ჩუენისა. ამისთვის სამოდღურებელად ჩუენდა ვჭსთქუათ ახლად მისთვის
თუ რა მოგვეთხრობა ჩუენ წინათ მარხვსა და სინანულის დაწყებისა.
მარხვსა და სინანულის დაწყების წინათ პირველად ჩუენთვის სა-
ჭირთა, შვილნო: დაგება, ანუ ერთმანეთთან შერიგება; ამისათვის
გვამცნებს ჩუენ მაცხოვარი: უკეთუ შეჭსწირვიდე შესაწირავსა საკურთხევე-
ლსა ზედა და მუნ მოგესენოს შენ ვითარმედ ძმა შენი გულ-კვირ რამე

აწეს შენთვის, დაუტევო შესაწირავი იგი წინაშე საკურთხეველსა მას, მიკედ და დაეკე ზიწველად ძმასა შენსა და მაშინ მოკედ და შექსწირე შესაწირავი შენა“. მატთ. 5, 23. შესაწირავი ანუ საამო ღმთისათვის მსხვერპლი აწეს სული შემუსვრილი. ამისთვის საჭიროა მარხვის დაწვებისათანა დაგება ანუ შეკრიგება ურთიერთისათანა. მაგრამ შეიტყუება ცოდუათა და შეკრიგება ჩუწნი უნდა იყუნენ ჭეშმარიტის გულისთ და აწეს ფარისევლობით, აწეს სიტყვითა ხოლო, აწამედ თუთ საქმიითაც და ისე რამ შემდგომ აღარ დაშთეს ჩუწნი გულში აწეს ვითა რიმე სიბოლოტე. ბევრს ესრეთი შეკრიგება ეჩვენებათ ძალიან ძნელ საქმედ, მაგრამ რადსთვის? თავის მოყვარება, ანუ სიამზარტავნე არ გვაძლევს ნებასა, რამ მიუტევოთ მოძულეთა ჩუწნთა შეცოდებანი მათნი ჩუწნდა მიმართ ქმნილნი; და თუ ჩუწნი ყურადღებით განვიხილავთ თავთა ჩუწნთა მაშინ ჩუწნი ვიხილავთ, რამელ მიზეზნი მასა, რამ სხვები შეგვამთხვევენ მწუხარებასა და წყენასა, უფრო მამეტებულად, ვართ თუთ ჩუწნი. ჩუწნი ჩუწნი თავები გვგონია ყოველთვს სხვებზედ უკეთესებად და როდესაც სხვები გვაწყენინებენ, მაშინ ჩუწნი ვამართლებთ თავთა ჩუწნთა და ვამბობთ: « ისინი ცუდები არიან და ჩუწნი კარგები ვართ და ისინი სიბოლოტით და შურით გვაწყენინებენ და გვაწყებენ ». და თუნდა მართლიადაც სხვები იყუნენ დამნაშავენი ჩუწნი წინაშე და ჩუწნი ვიყვნეთ უბრალონი, მაშინაც უნდა მიუტეო მათ, მიმბაძველთა მაგალითსა უფლისა ჩუწნისა იესო ქრისტესსა, « რამელი იგი იგინებოდა და არავის აგინებდა, ეგნებოდა და არავის უთქმიდა მიეტა მართალი მასჯულსა », 1 პეტრ. 2, 23. და კუადად მისთვის, რამელ თუთ ჩუწნი ვსაჭიროებთ მოტეკებასა ცოდუათასა ღმთისგან « მოგვიტევენ ჩვენ თანაანადებნი ჩვენნი », ვეკედრებით ჩუწნი უფალსა ღმერთსა, « ვითარცა ჩუწნი მიუტეკებთ თანამდებთა მათ ჩუწნთა ». ხოლო უკეთუ გელ-ფიცხელობით არ მიუტეკებთ სხუათა შეცოდებათა, მაშა თუთ ჩუწნიც, ვერ მივიღებთ მოტეკებასა ღმთისგან, ვითარცა ამბობს დღეს წარკითხულსა სახარებასა შინა მაცხ ავარჩი ჩუწნი უფალი: « უკეთუ არა მიუტეკნეთ ვაცთა შეცოდებანი მათნი, არცა მამამან

თქუწმან მოგიტეკნეს თქუწნ შეცოდებანი თქუწნნი. მეორედ მარხვისა და სინანულის დაწყების წინათ ჩუწნ უნდა როგორც შეიძლებოდეს ყურადღებით განვიხილოთ მდგომარეობა სულისა ჩუწნისა და ვინალოთ ცოდუანი ჩუწნნი დიდნი და მცირენი, ცოდუანი ჩუწნნი ესრედ დიდ არიან, რომელ მათგან გამოხსნისათვის უნდა გნებულ-იყო და მომკუდარ იყო ჭუჭისა ზედა ძე ღუთისა და ამისთვის რათა განგერნეთ რისხუასა ღუთისასა და დასჯასა ჩუწნთა ცოდუთა თვის, ჩუწნ უნდა გულწრფელობით და შემუსკრილითა გულთა შევიანალოთ ცოდუანი ჩუწნნი, მაგრამ ამისი ქმნა თვით ჩუწნ არ შეგვიძლიან უკეთუ ღმერთი არ შეგვიწიკა ამაში, ამისთვის, რომელ მტერი ჩუწნისა ცხოვრებისა—ეშმაკი, რომელმაც იცის თუ როგორ სსსარგებლას ჩუწნთვის სინანული, ყოველის ღონისძიებით ჭსტდილობს, რომ კაცი უკან დააყენოს სინანულისაგან. ამისათვის იგი ჩუწნებისაებრ აცთუნებს ცოდვილს კაცსა სხუას და სხუას ჭზრებითა; მაგალითად: ჩუწნ ჩაკვარვებს იგი რომელ ცოდუა არის სისუსტე ბუნებისა ჩუწნისა და მისთვის ღმერთი არ დაგვსჯის ჩუწნ; რათა დაგვარწმუნოს ჩუწნ, რომ ცოდუანი ჩუწნნი მძიმენი არ არიან, ეშმაკი ხშირად წარმოგვიდგენს ჩუწნ მაგალითად კაცთა, რომელნიცა ზოგ-ჯერ ვარდებიან ცოდუთა შინა, მაგრამ არიან დიდ მოღუაწენი და პატრიუსტემულნი ამ ქვეყნაშია და კიდევ ცილსა ჭსწამებს წმიდათა, რომელ იგინიცა ეძლეოდნენ ბიწიერებათა და არა იშვიეთად მძიმეთა, მაგრამ ღმერთმან იგინი არ დასაჯა მკაცრად; ხოლო როდესაც მტერი ამითი ვერ შეიძლებს, რომ თავი დაანებებინოს სინანულისათვის ცოდვილსა კაცსა, მაშინ იგი ჭსტდილობს წარმოუდგინოს კაცსა, მისი ცოდუანი შესაძრწუნებელის სახით, ამრავლებს იმ ცოდუთა და ამძიმებს მათ. ამას იქმს იგი მისთვის რომ კაცი ჩაკვარდეს სასოწარკვეთილებაში, ესე იგი, რათა მან დაჭკარგოს ყოველი სასოება მიღებასა ზედა, ღუთისაგან მოტეკებისა და ხელი აიღოს სინანულსა ზედა.

დასასრულ-ვიციოთ რა ერთის მხრით ესრეთი სიბოროტე ეშმაკისა და ყოველი ცდილობა მისი, რათა უკან დაგვყენოს ჩუწნ სინან-

სულსაგან, ვიგონობთ რა მეორის მხრით თვისსა სისუსტესა და მიდრეკილებასა ცოდნათ დმიტ ვარკოვი გვრცხვენის რა გამოცხადება დათარულთა საიდუმლოთა გულისა ჩვენისათა, ძმანო! ჩუქნი მარხვის დაწყების წინათ უნდა აღვაგლინოთ უმხურვალესი ვედრება უფლისადმი მასთვის, რათა მან განსჯვიდეს გულთა შინა ჩუქნი სურვილი შენახებად ყოველთა ცოდნათა ჩვენთა, მოგვცეს ჩვენ თვისი ზეციერი შეწყენა, რათა დაუხარებულად და გულს მოდვინებითა აღვასრულოთ ღმრთიანა და სინანულის ღმრთიანი მარხუასა შინა და რათა გულმან ჩუქნიმან ისურვოს და შეიყვაროს მხოლოდ კეთილი. ესრეთი ღმრთიან და ესრეთნი სურვილნი დაწყებასა შინა მარხვისასა მოგვიზიდვენ რა ჩუქნი მადლსა ღმრთისასა, სრულიად სსჭირთა არიან ჩუქთვს შემაკლთა ბეჭეთა შინა წმიდის ორმოცდისსა სათარველსა ქუქნი მარხვისა და სინანულისასა. ამინ.

მღუდელი გრიგორ და მბარევი.

მოდურებანი დიდ-მარხვისანი.

მარხვას, სინანულს, აღსარებას და ზიარებას უკდა.

მოდურება ზირველი მარხვისათჳს.

«ვიმარხვიდეთ რა ხორციელად,

სულიერიცა მარხვა ვიმარხოთ ძმანო!»

რამეცნიცა მარხულთბენ და ემზადებიან აღსარებისა და ზიარებისათჳს, მათთჳს საჭირთა ვსთქვათ რადენიმე სიტყუა: რაში მდგომარეობს ჭეშმარიტი მარხულობა, ანუ რად მართხრეების მმარხველისაგან რამ მარხულობამან მისმან შესძინოს სულსა მისსა რადმე სარგებლობა? . —

მართლ-მადიდებლობითის ეკკლესიის ჩვეულებისა და წესდებულებისამებრ, მმარხველმან ზირველად წმიდად უნდა დაიტკვას მარხვა და ხშირად იაროს ეკკლესიასა შინა, ყამსა საღმრთო მსახურებისასა, ესე იგი, წირვა-ლოცვა-სეუდ. ქრისტეანესაგან მარადის მართხრეების მოთმინება ანუ ზომიერად მიღება საზრდოსი, — ხოლო ყამსა მომზადებისა მარხულობისასა — რასაკვირველია, უფრო სასტიკი აღკრძალვა — მარხვა-ვინცა ჭსწუხს თჳსთა ცოდვათათჳს, გრძნობს სნეულებასა სულისათჳსისასა, იგი არ უნდა ფიქრობდეს გემოვანთა საჭმელთა თჳს. მოუთმენელად და უზომოდ მიღება მათი, დაამძიმებენ რა სტომასა, შეიქმს კაცსა ზარმაცად, ძილის მაყვარედ და უნიჭოდ ღოცვისადმი. ეს ცხადია, რამ ნაყრევანება, განსაკუთრებით მომეტებული ღვინის სმა დიდად აღარძინებენ ვნებასა სნეულისასა. ახლა უწყოდეთ, ძმანო, რამეც მარხვა მდგომარეობს არა მარტო მას შინა, რამ არ მი-

ვიდოთ სხუა და სხუა საჭმელი, აღკრძალული მათ დღეთა შინა ეკლესიურის ტიბიკონისა-მიერ, მაგ. «არ მივიღოთ — ზეთითა» და სხვა-აჩა, აჩამედ — მას შინა, რათა მივიღებდეთ მტრებსა უწინდელზედ, სუმბუქათ და არ სრულ-კმაყოფილებადმდე, — ვინაოდგან შესაძლოა სამ-არხათა საჭმელითაცა, უკეთუ მივიღებთ უზომოდ, მომეტებულს, წინააღმდეგ ბუნებისა, მხოლოდ საკვებელად სხეულისა თვისისა, შევიქმნეთ უნიჭო და ზარმაცა ლოცვისა და მონაწილისა ცოდვათა თვისათა.

მეორედ-აგრეთვე არ უნდა განვსაჯოთ სხვა ვინმე, როდესაც ვმარხულაბთ და ვემზადებით: რომ იგი, ჩუქნის თქმით, ისრედ არა მარხულაბს, ვითარცა ჯერ-არს, და-დაუწყოთ მათ დავა შესახებ საჭმელთა. თუთვეულსა კაცსა აქუს თვისი ძაღი და შემძლებელაბა; არა ყოველთა ძალ-უძსთ თანასწორს მარხულაბა და არც ეკლესიის მოგვთხოვს მას, რასაც ვერ შემძლებელ-ვართ აღსრულებად ჩუქნის სუსტის აგებულებისა გამო. მაგ., ვისაც ძალ-უძს მომეტებული მოთმინება, მას ეკლესიის უჩივს, რათა პირველთა დღეთა შინა, დიდ-მარხვისათა, სრულიად ხელი აიღოს საჭმელზედ; ხოლო ავით-მყოფთა და სხეულთა ნებას ჭრთავს, ყოველ-დღეს განამხნეკებდნენ თავთა თვისთა მიღებითა საჭმელისათა. მაგ. მუშა კაცს, რასაკვირველია, არ შეუძლიან დიდ-ხანს იმარხულან, როგორც იმ კაცს, რომელიც ატარებს თვისსა ცხოვრებასა განსვენებაში, შინ-ყოფნაში და ზარმაცობაში.

დასასრულ-ყამსა ხოლოცელად მარხულაბისასა ჩუქნ არ უნდა დავივიწყოთ უმთავრესიცა თანამდებობა ჩუქნი — სულიერი მარხვა, ესე იგი, დავითმენდეთ ცოდვათაგან, დავაცხრობდეთ თვისთა გულის ნებათა. ესრედ გვაუწყებს ეკლესიის: მაგ. ყველიერის კვირაში ოთხშაბათს ცისკარზედ იგალობების ესე ვითარნი გალობა: „ჭამადთა მარხვისათა სულა ამოდ და ცუდად იხარებ, ვინაოდგან ვნებათა ბიწსა ერევი რამეთუ უკეთუ არა მიზეზ გექმნეს შენ ვნებათა დახსნისა მარხვა, — საძაგელ-ხარ წინაშე უფლისა და ბოროტთა ეშმაკთა მსგავს, რომელნი არაოდეს მიიღებენ საზრდელსა“. ესე იგი, თუმცა ვითმენთ საჭმელთაგან, ხოლო არ განვიწმიდებით ცოდვათაგან, ჰი! სულა ჩემო,

ტყუილად გიხარის, რამეთუ აწას ჭსჭამ. ამისთვის უწყოდეთ, ძმანო, რამელ ცარიელსა მარხულობასა აწა ძალუმს შეძინებად ჩუწნდა ნაყოფისა სინანულისასა; მასა სადამე, ვითარცა ცრუ, ვიქმნებით ღმრთისა მიერ იძულებულ და მიკემსგავსებით იმა ბოროტთა სულთა, რამელნიცა აწა ღრეს მიიღებენ საზრდოსა. გუალოდვე დიდ-მარხვის ჰიბრეელ კვირასი, ოთხშაბათს მწუხრზედ, ვისმენთ ჩუწნ სიტქარონსა: „ვიმარხეთ მარხვას წმიდა სათნო უფლისა. ჭეშმარიტი მარხვა აწს ბოროტთა უცხო ყოფა, დამჭირვა ენისა, აღვირ-სხმა გულის-წყრომისა და განმტრეობა ბოროტთა გულის ათქმათა, და ძვირის-ზრახვისა და ტყუილისა, და ცრუბუდისა; ამათგან უკუწ კრძალვა, აწს მარხვას ჭეშმარიტი და სათნო და მომტეკებელი ბრალთა სიმრავლისა“. ძრეელ უკუნურად იქცევიან იგინი, რამელნიცა ყამსა მარხულობისასა ყოველსა თვისსა გრძნობასა მიაქცევენ მხოლოდ ხორციელისა (ვაკე-განისა) მარხვისადმი, — ზრუნვენ, რამგორამე აწ მიიღონ რამე საჭმელი, აღკრძალული ეკლესიურის ტიბიგონისამიერ; ხოლო იმავე ღრეს ავიწყდებათ სულერი მარხვა. ყამსა თვთ მარხულობისასა თავი ვერ დაუჭერიათ რისხვისა, ჩხუბისა, მოყუისის ძრახვისა და შურისა, სიტრუისა და სხვათა ესე ვითართა ცოდვათგან. ამანვე ცხადად გვაუწყებს ჩუწნ წმიდა დიდი ვასილი: „სარგებლობა მარხვისა“ იტყვის იგი,“ აწა განსაზღვრო ერთითა ოდენ მოთმინებითა საჭმელთაგან; ამისთვის რამელ ჭეშმარიტი მარხვა აწს მოკიდება ბოროტთა საქმეთა“. მასა სადამე განვხეთქეთ ჩუწნცა ყოველნი ვავშირნი სიტრუისანი, მიუტეკოთ მოყუისისა წყენა, ვაჰატით მას თანანადები (ვალი) აწა ჩხუბითა და ყვედრებითა, აწამედ სურვილითა კეთილის გულისათა. — აწა ვსჭამთ ხორცსა, ვაწნა ვსჭამთ ძმასა თვისსა, — ვითმენთ უღვინოდ, ვაწნა ვერ დაგვითმენია წყენა მოყუისისა, — ვითმენთ უსაზრდოდ საღამოსაღამოდინ (მშიარა), ვაწნა ვკარგავთ დღეთა სიტოცხლისათა უბრალე საქმეში. ვა. თქუწნდა მეითვრალენო! აგრეთვე განჩისხება აწის სიმთვრალე სულისა; იგი, ვითარცა ღვინო, გამოიყვანს ვაცსა გონებიდგან (ჭეჭიდგან). საზოგადოდ — ყოველი ვნება, რაც კი უკარგავს

კაცსა გონებასა, სამართლად ეწოდების „სიმთვრალედ“:—წარმოვიდგი-
ვოდ, ძმანო, განჩისხებული კაცი, ოდესცა აღვსილ-არს ვნებითა,—მაშინ იგი
უეჭველია, არ არის უფალი თავისი თვისისი და ვერ ჭსტნობს თავსა
თვისსა, ვერც მუნ მეოფთა; უკელას ჭსტემს თავსა და ზირში,— რატ
მოელანდება მის გონებას, რატაკს,— სიანხისაგან თავი ვერ დაუჭ-
ერია, ჭირვეულობს, მუქარობს, ბედს ჭსწევს და სსვ. მარხვას ამაში
ხომ არა მდგომარეობს? უოვლადვე ნუ იყოფინ! მარხვას მდგომარეობს
მას შინა, რომ განგშორდეთ ესე ვითართა შემთხვევათა,—უკელამ ეს
მოხსნებულნი ზნეობანი დაკითმინათ სასარგებლად კვლადვე ჩუქნდა
სულისა და სხეულისა.

მოდღურება მეორე

ეკკლესიურის ლოცვისათვის.

ვინც მარხულობს და ემზადება, რათა მიიღოს წმიდა საიდუმ-
ლო ზიარებისა დიხსეულად, მას, გარდა მარხულობისა უამსა საღმრ-
თო-მსახურებისასა, ესე იგი, წირვასლოჲსედ, მოუთხოვების ხშირად
სიარული ეკკლესიასა შინა, რასაკვირველია, რომ ცოდვის მომნანიე-
ბელისათვის წინაშე უფლისა, დიდი სირცხვილია და ამასთანავე-ცოდ-
ვაცა,—იმავე დროს იყოს იგი ზარმაცი ლოცვისადმი,—მაგ. გვიან მივი-
დოდეს ეკკლესიაში და გამოსტოვებდეს რომელსამე საღმრთო-მოქმე-
დებასა—წირვას ლოცვასა. გარნა უკეთუ ვინმე, რომლისამე უსაჭიროესი-
სა საქმისა-გამო, მოსტდა ერთსა ანუ ორსა საღმრთო მსახურებასა,—
მით მან სრულიად თავი არ უნდა ანებოს მარხულობასა და შემზადე-
ბასა,—ანუ უკეთუ ვინმე თანამდებობისა გამო, ექუსის დღის განმავლო-
ბაში ვერ იარა ეკკლესიაში,—მან სამი ანუ ოთხი დღე მაინც უნდა ია-
როს, ვიდრეღა სრულიად არ შეემზადოს ჭეშმარიტი ქრისტიანე
წმიდა საიდუმლო ზიარების მიღებასა და ესრედ მიიღებდეს ამა სუ-
ლის მაცხოვრებელსა საქმესა; ხოლო ნაკლულევანება ეკკლესიურის

ლოცვებისა-შესარჩულებდეს შინაურითა ლოცვითა, მარადის ღმერთის
ხსოვიარებითა და გულ-მხურვილითა მწუხარებითა და კედრებითა მო-
ტეკებისათჳს თჳსთა ცოდვითა. თჳთვეული გაცი ეკლესიაში, უმეტეს
შემხადების დროს, ყოველთჳს უნდა იდგეს წინარად, მშვიდად; კრძა-
ლულებით ჭ ყურად-ღებით ისმენდეს საღმრთო მსახურებასა. ეკლე-
სიის ტიბიკონში სწერია: ცისკარზედ ექვსს ფსალმუნთა დროს არაჲნი
არ უნდა ჩურჩულებდეს და ინეწყვიდეს, არამედ ყურად-ღებით და
სასრებით ისმენდეს, რასაც კითხულობენ და კრძალულებითა მიაქცე-
დეს თჳლთა და გონებასა ზეცად უფლისადმი; გულ-მხურვალედ ეკედ-
რებოდეს მას მოტეკებისათჳს ცოდვითა თჳსთა; მოელოდდეს სიკჳ-
დილსა, მომაკაღსა სასჯელსა ჭ ცხოვრებასა. თუმცა, მართალია, კინც
წერა-კითხვა არ იცინა, იგინი ცხადად ვერ გაიგებენ წარკითხულსა ეკ-
ლესიაში, -გარნა უკეთუ სასრებით და გულმოდგინედ მიაქცევენ ყუ-
რად-ღებასა, უთუოდ ბევრს კარგს და სასარგებლოს სულისათჳს შე-
იძინებენ ადვილად და დაახლოებით. და ყოველივე, რასაც მოვისმენთ
ეკლესიაში და გავიგებთ, უნდა ჩაკინერგოთ გონებაში და ვილოცოთ,
ვითარცა გვაუწყებს ჩუწნი ეკლესია, მაგ. ესრედ: „უფალო შეგვიწ-
ყალე“! -მოვიგონებდეთ ჩუწნისა ცოდვასა და უძლურებასა და შეკს-
თხოვდეთ მხურვალითა გულითა უფალსა მოტეკებასა ცოდათა მუწნ-
თასა. ვისმენთ ჩუწნი ლოცვასა: „უფალო და მეუფეო ცხოვრებისა ჩე-
მისაო, სულსა უქმობისასა ჭ მიმომწკლილველობისასა“ . . . ჭ სხვანი . . .
უნდა ვილოცოთ ჩუწნცა, რათა უფალმან მეუფემან ცხოვრებისა ჩუწნი-
სამან არ მისცეს უფლება სულსა უქმობისასა, და მთავრობის მოუწყა-
რებისასა და ცუდად-მეტეველებისასა შეზერობად ჩუწნდა, -არამედ მო-
გვანიჭოს სული უბიწოებისა, სიმშვიდისა და სიყვარულისა, და გვაუწყ-
ეოს, რათა ვიხილოთ და ვიგრძნოთ ჩუწნნი საკუთარნი ცოდუანი და
არ განკსაჯოთ ძმა ჩუწნი და მოუწყასი, ვითარცა მოგვითხრობს წმი-
და სახარება სიტყვასა მაცხოვრისასა: „ნუ განიკითხავთ, რათა არა
განიკითხნეთ“ (მათ. 7, 1)

კჳალად გვესმის მესამე ყამზედ ლოცვა: „უფალო! რომელმან

ყოვლად წმიდა სული შენი ჟამსა მესამესა მოწათეთა შენთა გარდა-
მოუკლინენ . . . “ და სხუანი, ჩუწნც უნდა ვილოცოთ და ვეკედრნეთ,
რათა უფალმან შეუუემან, რომელმან, მესამესა ჟამსა დღისასა, მოუ-
კლინა მოციქულთა სული წმიდა, არა მოგაკლეს ჩუწნ სული თვისი,
არამედ მით განგვიახლოს სული ჩუწნი და მოგვანიჭოს გული წმიდა
და სული მართალი. გვესმის შექქესე ჟამზედ ლოცვა: „რომელმან შე-
ქქესესა დღესა და ჟამსა ჟუარსა შემსჭვალე სამოთხეს შინა ქმნილი
ადამის მიერე ცოლმა“ და სხვა. ჩუწნც უნდა ვილოცოთ,
რათა ქრისტემან, კეთილ-ინება რა შექქესესა ჟამსა დღისასა ჟუარსა
ზედა განმსჭვალა მამათ მამისა ჩუწნის ადამისა და წარმოებულთა
მის მიერე ჩუწნდა ცოდვითათვის, განხეთქოს ხელით-წერილობა მათი,
ესე იგი, მოგვიტეოს ცოდუანი ჩუწნნი და გვაცხრონოს ჩუწნ. გვეს-
მის მეცხრე ჟამზე ლოცვა: „რომელმან მეცხრესა ჟამსა ჩუწნთვის,
ხორცილთა სიკრძაღლისა გემო იხილე“ და სხვა. ჩუწნ უნდა
ვილოცოთ, რომ მაცხროვარმან, რომელი მეცხრესა ჟამსა მოკუდა
ჟუარსა ზედა კორცილთა ცოდვისათვის ჩუწნისა, განგმიროს ჩუწნშიაც
ხორციელი მწიკლავანება და მადლითა თვისითა შეგვეწიოს
ჩუწნ, რათა ვიფიქროთ და მოვიქცეთ არა ესრედ, ვითარცა ჭნებას
და ესიამოვნება სხეულსა და გულის-თქმითა ჩუწნთა, — არამედ ვი-
თარცა მართხვოს ჩუწნ მიერე ნება ღუთისა-სჯული ქრისტესი. კუალად-
ვე გვესმის, ვითარ ეკლესიას განგვიმეორებს ლოცვასა ცხროვებულისა
ჟუარსა ზედა ავანაკისასა: „მომიხსენე მე უფალო ოდეს მოხვიდე სუ-
ფეკითა შენითა.“ ჩუწნც, რასაკვირველია, უნდა მივბამოთ მისსა
სიმშვიდესა და შეურყეველსა სარწმუნოებასა, — ვეკედრნეთ, რათა ჩუწნ-
ცა მოგვიხსენოს უფალმან სსუფეკელსა თვისსა.

მოდურება მესამე

შინაგანისა გულითადისა სინანულითა თვს.

მარხულობა და ამასთანავე სიარული ეკვლესიაში მტრე სარგებლობას შესძინებენ შემზადებულსა ზიარებისადმი ქრტიანებსა, უკეთუ მას არ ექმნება შინაგანიცა-გულითადი სინანული თვსთა ცოდვითა. ამასევე უსაჭიროესია ვსთქვათ რადენიმე სიტყვა: ვითარნი ფაქრნი და გრძნობანი უნდა აქვდესთ გონებაში შემნანიებელსა შემცოდეს, უამსა მარხულობისასა; ანუ ვითარ უნდა განემზადოს იგი აღსარებისა და ზიარებისადმი?

უწინაეს ყოვლისა ცოდვითა შემნანიებელმან წინაშე ღმრთისა, უნდა შეიტყოს, რადენიცა შესაძლო არს, უმეტეს ყოველნი მძიმე ცოდუნნი თვსნი ყოველნი შემთხვევანი, - რდესმე განურჩისებია მას ღმრთი თვსითა ყოფაქცევითა, წინააღმდეგობითა სკინიდისისა და საღმრთო სჯულისათა. ჩუზნ არ შეგვიძლიან განკურნება თვსთა სულიერითა წყლულებათა, უკეთუ არ გვეცოდინება და არ მოვიფიქრებთ მათზედ. დავით წინასწარ-მეტყველი, რდეს შთავარდა ცოდვაში, არათუ ივიწყებდა თვსთა ცოდვითა, - არამედ იტყოდა: „უსჯულდება ჩემი მე ვუწყო, და ცოდვა ჩემი წინაშე ჩემსა არს მარადის.“

ამისთვის, ვისაც სუსტად ესმით სწავლა საღმრთო სჯულისა, მათთვის საჭიროა ვსთქვათ: ვითარნი არიან უადრესნი მძიმე ცოდვანი?

— უაღრესნი მძიმე ცოდუნი აჩიან შემდგომნი: — ზარკელად-დავიწყება ღუთისა და უშიშროება მისი, დასუსტება კაცის გონებისა, უმადურება ღმერთზედ მისის კეთილ-მოქმედებისათჳს, ზარმაცობითი სიარული ეკვლესიასა შინა, უფრო დროსა გვირიაკესა და დღესასწაულთა, გან-შორება წაადენსამე წელსა აღსარებისა და ზიარებისაგან, ხსენება სა-ხელისა ღუთისა ამაოდ, ფიცი ღმერთზედ და მკითხაობა; მეგრედ ცო-დვანი წინააღმდეგ მოუჭასთა: ბოროტება მათ ზედ, სხუათა სიმძულ-ვარე, შური, შურისგება, წყენა საქმითა თუ სიტყუითა, — უმეტეს უზა-ტიურება მშობელთა, ველური-მკაცრი ქტევა მეუღლესა და შვილებთან, მითჯესა სხვს საკუთრებისა, ანუ აზგარება და სიტრუე. —

დასასრულ-ცოდვანი ხორციელნი: მკაობა, მრუშება, სიმთვრალე, ცუდ-სიტყუაობა. ჩუწნ განგებ ჩამოვთვალეთ უმთავრესნი ცოდვანი, რომ ყველამ უწყოდეთ და მოინანიოთ წინაშე ღუთისა ესე ზემო მოხსენებულნი ცოდვანი და შემდეგ გაფრთხილდეთ მათგან და წმი-დად დაიცოთ თავნი თჳსნი. თორემ ერთა შორის ხშირად მოხდება რომელ ზოგი ერთი უმეტრებისა გამო თჳსისა ნანობს და დაწ-დობს რომელსამე მტირე ცოდვასა, მაგ. ნანობს, რომ „იგი შეტ-თომით შეეჩია მარხვას და სხვანი, ხოლო უმთავრესნი ცოდვანი ავიწყდება მას. უკეთუ მივხედავთ ცხოვრებასა მრავალთა ერთა, შეუძლე-ბელია არ წარმოვიდგინოთ, რომ მათ რომელნიმე ზემო აღრიცხულ-ნი ცოდვანი, ცოდვით არ მიაჩნდეთ; ამისთვის ბევრნი ადვილად და აშკარად ნებას რთვენ თავრას თჳსთა, რომ გასწიონ: სიტრუე, მკა-ობა, მრუშება, სიმთვრალე და ცუდ-სიტყუაობა. ძმანო ქრისტიანენო, დაუტევოთ ყოველი სიტრუე და თვითვეული მოყვასსა ვეტეოდეთ ჭეშმარიტებასა, ვინაოდგან ჩუწნ ვართ წევრნი ურთიერთისანი, — მოყ-ვასნი ჩუწნნი აჩიან ძმანი ჩუწნნი. ჩუწნ ხომ არ გკსურს სხუამ მო-გვატეუოს და ჩუწნ რადათ უნდა გკსურდეს მოტეუება მათი?!. მრუ-შებისა და სიმთვრალისათჳს იტყუს ზავლე მოციქული: „სიძუა, და ყოველი არაწმიდება, გინა აზგარება, ნუცადა სახელ ედებინ თქუწნ შორის, ვითარცა ჭუკენის წმიდათა. იუწუწნით უკუწნ მობაძაკ ღუთისა,

გითარცა შვილი სიყვარული.“ (ეფ. 5, 3.) სხეული ჩვენს მრუ-
შებისათვის ხომ არ არის უფლისაგან მოცემული, — კუთვნილი უფლისა-
თვის. „არა უწყითა წამეთუ სხეული თქვენნი არიან წვენი ქრის-
ტესნი“ იტყვის იგივე მოციქული, განა უნდა წაერთვას წვენი ქრის-
ტესა და იქმენ წვერად მრუშეულთა? ყოვლადვე ნუ იყოფინ! „არა
უწყითა, წამეთუ ტაძარი ღმრისანი ხართ, და სული ღმრისა დამ-
კვიდრებულ-არს თქვენ შორის“! აჰ! რა მძიმე ცოდუა არის, ოდეს
შეაბილწოთ მრუშებით სხეული თქვენნი, შეურაცხ-ჭყოთ ტაძარი სუ-
ლისა წმიდასა. ყოვლად-სახიერო ღმერთო! გვიხსენ ამა განსაცდელისა-
გან! რაღა გვეთქმის ცრუ-სიტყვაობაზედ? მოციქული პეტრე იტყ-
ვის: „რომელსა ჭნებას სიყვარული ცხოვრებისა, და ხილვად დღენი
კეთილისანი დააცხვრენ ენაჲ თვისი ბოროტისაგან, და ბაგენი მისნი
ნუ იტყვიდ წაკვასა.“ (1. პეტ. 3, 1).

ამაზედ ბოროტება რაღა უნდა იყოს, როგორც მკნებელ და
ფრმწველელ არიან უშეგნნი სიტყვანი? ენა არის უძვირფასესი ნიჭი
კაცთა, რომლითაც ღმერთმა გაგვარჩივა ჩვენს პირუტყუთაგან. ენითა
ჩვენ ვადიდებთ ღმრისსა და ვაკურთხევთ ღმერთისა, ყოველ მით, რასაც ვიტყვი-
თ-მოძღვრებასა სამსახურებელად და სასიამოვნოდ დიდებისა ღმრისა
და სასარგებლოდ მოუწყასთა ჩვენთა ენითა. ხოლო წარმოსთქვამით
რა ცუდთა სიტყვათა, — მით ვსწყევთ ღმერთისა, შეურაცხ-ჭყოთ ენასა
ჩვენსა, და ამასთანავე დაუხშავთ სხვათაცა სმენასა და გრძნობასა.
ჩვენ კარგად უნდა გუწყოდეთ და გვანსოვდეს, რომ თვითოეულს უქმ
სიტყვაზედ მივიღებთ შესაფერის სასყიდელსა ყოვლად მართლ-მსაჯუ-
ლისა ღმრისა მიერ დღესა მას განსჯისასა, გითარცა იტყვის მაცნო-
ვარი: „ამინ გეტყვი თქვენს, წამეთუ ყოველი სიტყვა უქმი, რომელ-
სა იტყოდენ კაცნი, მისცენ სიტყვა მისთვის დღესა მას სასჯელისასა.“
(მათ. 12, 36) ღმერთო ყოვლად-კეთილო! ნუ ინებებ წარწყმედასა
ცოდვილთა შვილთა შენთასა, არამედ მეოხ გვეყავნ ჩვენს ღირსებად
ნაწილსა სავანისა შენისასა! . . .

მომღერება მეოთხე,
განგრძელება ამაზედვე

მომხანებელი ცოდვილი, ჩასაკვირველია, პირველ უნდა მოიგონებდეს თვსთა ცოდვათა, გულ-მხურვალედ ჰსწუხდეს მათზედ, გოდებდეს მისთვის, რომელ იქცოდა წინააღმდეგ ნებისა ღმთისა. მწუხარება ცოდვათა არს დიდად სასიამოვნო მსხვერპლი ღმთისათვის. „მსხვერპლი ღმთისა სული შემუსვრილი“, იტყვს დაკით წინასწარ-მეტყველი, რომელიც უოკელ დამეში სწუხდა და გოდებდა თვსთა ცოდვათა-თვის. რა უნდა ვქმნათ ჩვენ, რომ გულითად მოვიწადინოთ შეწუხება და გოდება ცოდვათათვის ჩვენთა მამინ, რომელსაც არა გვაქმის ესე ვითარნი გრძნობა, გული ჩვენი შთება ცივად? ჩვენ პირველად უნდა ვეკედრნეთ უთვალსა, რათა მან მადლითა თვსითა დაგვიმშვიდოს ჩვენ განთუიციებული გული და მოგუცეს ცრემლიანი სინანული-სანი. მომეტ ჩვენ ცრემლი, ღმერთო, ვითარცა-ოდესმე დედაკაცსა ქანანელსა. — ვეკედრნეთ, რათა განგვიღვიძოს ჩვენ სული მწუხარებისა და ჩვენც განვიზრახოთ, რომელ თვთვეულითა ცოდვითა ჩვენითა ვაწუხებთ ღმერთსა, განვიახლებთ ჩისხვასა მისსა, და ვიდრე სინანულით არ მივიღებთ მეთევებასა ცოდვათასა, — უნდა ვძრწოდეთ ღმთის სასჯელისაგან; ვინაჲიდგან ღმერთი ჩვენი, ვითარცა სრულიად წმიდა და მართალი, არაოდეს არ მოითმენს ბოროტებასა, — ზე შეუნანებულთა ცოდვილთათვის, „უღირსთა არს ცაცხლი შემწველი“; შემდეგ წარმოვი-

დგინოთ, რომელ ღმერთი ჩუქნი გრეთვე ეარის ყოველად-სახიერცა მამა, შემყარებელი ჩვენი უძლიერეს, ვიდრეა ჩვენ გვიყვარს თავნი თვისნი. მან აწამტოუ მოგვანიჭა ჩუქნი სული და ხორცი, სიტოცხლე ზ ძალი და დაუცხრომელად გვაგონებს ჩუქნი ყოველსავე საჭიროებასა ცხოვრებისა ზ ბედნიერებისა ჩუქნისასა, — აწამედ მარადის შემწეც არს, როგორმე აღადგინოს და აცხოვნოს ცოდვაშა შთავარდნილი კაცი. მან მოგვიუღინა მხოლოდ-შობილი ძე თვისი, რომელმან კაცთა სიყვარულისა გამო არ შეიზარა ხორციელი შობა, შთაწოლა ბაგაში; დევნულ-იყო ძველანაჲდ, დაითმინა კაცთამიერ ბოროტება, ცილის-წამება, შეურაცხება, და უკანასკნელ ჯვარ-ცმა და საშანელი ჯუარით სიკვდილი. ჩუქნი რით გარდაუხადეთ მაგიერი ესე ვითარის მისს კაცთა სიყვარულისა-გამო? არ! ვითარ უფსკრულად განვარისებთ მისს კაცთა შემყარებელსა გულსა, ოდესაც ცოდვითა ჩუქნითა დაჰმლით დაწესებულსა მის მიერ საქმესა ჩუქნის ბედნიერებისასა და კაბრკოლებით მას ჩუქნის ცხოვრებისათვის? აბა წარმოვიდგინოთ, ძმანო! რომელიმე მაგალითი: „რომელსამე კაცსა ჭყავს იმისთანა ძე, რომლისათვისცა არა რაიმე დაუშურებია, მისის ბედნიერებისათვის უზრუნვია, უსწავლებია კეთილი ზ არათერი დაუზოგავს მისის კეთილად აღზრდისათვის, ხოლო იგი (ძე) ყოველთა ესეკითართა კეთილთა საქმეთა მისთათვის აგებს მას (მამას) უმაღურებასა, უზატიურებასა ზ საძაგელთა ყოფა-ქცევითა თვისითა არც-ჩუქნს პატიოსანსა სახელსა მისსა და თუთცა ხდება საუკუნოდ უბედური!. როდემდის უნდა მოითმინოს საბრალომ მამამ ყოველი ესე შვილის ავი უნეობა? ადვილი ხომ არ არის? — აგრეთვე თუთვეულიცა ჩუქნიგანი ცოდვილი არის ურჩი ზ უმაღური შვილი უბედურისა მამისა — ღმერთისა. ამის მცოდნეთა და გამგონეთა როგორ არ ვიწუხოთ და არ ვიგლოგოთ თვისთა ცოდვითათვის, და — მოვიქცეთ გნასა ჭეშმარიტებისასა.

შეძლებს მკითხველს,

ა მ ა ზ ე ჯ ე .

ჩვენს ზეგონით ვითქვით, რომელ შენახებულ ცოდვილი უნდა წუხდეს თვითა ცოდვითა, და რომელსაც ჩვენ ვწუხებთ მათზედ, მაშინ არას გზით არ უნდა მივეცნეთ სსსწარკვეთილებას, ესე იგი იმედის გარდაწვევითილებას. რაც უნდა უაღრესნი ჭ უმრავლესნი მძიმე ცოდვანი გვაქვინდეს, მაინც არ უნდა ვიფიქროთ, რომელ ღმერთი მათ არ მოგვიტეებს, თუმცა კიდევ მოგინანიებდეთ. ესე ვითარა იმედის გარდაწვევითა მოწყალებასა ზედა ღმერთისასა არს ამასთანავე საშინაო მანე, რომელითაცა ეშმაკი ცდილობს წარწყმედასა ცოდვილთა კაცთა. პირველად იგი რომელითავე კაცთა იზურავს მცბიერობითა — შთაგონებითა, რომელ ცოდვანი მათნი ისრედ უდიდესნი არ არიან, რომ ვერ მოინანიონ. შეიძლება შემდეგაც მოასწრონ შენახება და ესრედ შთანეგრეს კაცთა შორის უზრუნველობასა შენახელისათვის ცოდვითა. მეორედ — წინააღმდეგ ამისა ცდილობს ზოგიერთთა კაცთა წარწყმედასა შთაგონებითა, რომელ ცოდვანი მათნი არიან ესრედ მძიმენი, რომელითაცა შენახება აღარ შეიძლება და ვერც მიიღებენ ღმერთისაგან მოტეუებასა, და ესრეთითა სახითა ღუბუნ კაცთა საუკუნოდ. გარდა ჩვენს არ უნდა მივეცნეთ, რომელსაც პირველსა, აგრეთვე მეორესა ბოროტ შთაგონებასა ეშმაკისასა, ჩვენს უნდა სსსრებით გვწამდეს, რომელ მოწყალება უფლისა ჩვენს ზედა დაუსრულებელია და არც არის ისრეთი

ცოდვა, რომელსა ეძღოს დამარცხება სიყუარულის ღვთისასა კაცთა
დმი. ღმერთი მარადის მზა არს დაივიწყოს და მოგვიტეკოს ცოდუ-
ნა ჩუქნი, მხოლოდ ჩუქნი—მივიკლტვიდეთ მისდამი აუარცხელითა
სინანულითა, სარწმუნოებითა და სურვილითა მოქცევად ცხოვრებისა
ჩუქნისა კეთილსა გზასა ზედა. ამაზედ ძველ-აღთქმაში იტყვს უფა-
ლი წინასწარმეტყველისა მიერ: „სურვილით არა მსუქს წარწყმედა
ცოდვილთა.“ (იეზ. 33, 11).

ეგრეთვე ჩუქნი ვისმენთ დავითზე, რომელმან ერთბაშად შეასრუ-
ლა ორი მძიმე ცოდვანი: მრუშება და კაც-კრულა: წაართვა თვისა
ქუჩუკრდომილსა ურისა ცოლი—ბერსაბია და დაიხრ იგი თვით ცო-
ლად, ხოლო ურია წარგზავნა ომში და უბრძანა ჯარის უფროსსა—იო-
ახს დაეცემა მისი (ურისი) ფრიად საშიშარს აღაგს, რათა უფრო
ჩქარა და ადვილად მოკლან იგი, რადცა იყო აღსრულებულ. გარსა
როდესაც წინასწარმეტყველი ნათან გამოეცხადა დავით მეიკესა,
გამტეუნა იგი ამ შემთხვევაში და წარმოუდგინა მას სამდვილად ყო-
ველი სიმძიმე ცოდვისა,—მაშინ იგი არამცთოუ მიეცა სასოწარკვეთილე-
ბას მოწყალებისა უფლისასა, არამედ მიიქცა მისდამი აუარცხელითა
მწუხარებითა თვისთა ცოდვითა-თვს და შეადგინა ღოცვა ესე სინა-
ნულითა. რომელსაც აწ ჩუქნი ვიმეორებთ: „მიწყალე მე ღმერთო და-
დითა წყალობითა შენითა და მრავლითა მოწყალებითა შენითა აღხე-
ცე უსჯულთა ჩემი.“ თუმცა ღმერთმან დასაჯა იგი შინაურითა სა-
სჯელათა, ვითარცა: წინააღმდეგობითა მისდამი საყვარელისა მისა
მისისა ახესალომისათა . . და სხვითაცა . . —გარსა შეიწყალაცა იგი ჭ
მიუტევა მას ყოველივე შეცოდებანი.

ამისთვის უფრო არაოდეს არ უნდა მიეცეს ქრისტიანე სასოწარ-
კვეთილებას, რომელ მხოლოდ-შობილი ძე ღვთისა იესო ქრისტე
მოვიდა ქუჩუკანად მისთვის, რათა აცხოვნოს ცოდვილნი, იგი არს ტა-
რიგი ღვთისა, მიმღებელი ცოდვითა სოფლისა თავსა ზედა თვისსა.
რადენს მოწყალებითს მაგალითს ვხედავთ ჩუქნი მაცხოვრისას წმი-
და სსარებაში შემნახიებელთა ცოდვილთა ზედა. მაგ. მეძავმა დედაკაცმა

დაბნა თუჩხნი იესოსნი ცრემლითა სინანულითა და სიუჭარულითა შესწმიდა იგინი თმითა თჳსითა, — რაჲსათჳსაც მიიღო მან მოტყუება ცოდჳითა თჳსთა. მეზვერე ერთხელ მივიდა ეკლესიასა შინა მოსინანიებლად თჳსისა ცოდვისა, იდგა შორს და ვერ გაბედავდა თჳსის ახილვისა ზეცად; იცემდა გულზედ ხელსა და იტყოდა: ღმერთო შემოწყალე მე ცოდვილი, და წარვიდა შინ გაწმენილი და განმარტლებული. მეძავმა შეიღმა, რომელმაც შემდეგ მამისგან გაშორებისა, განაბნივა ყოველივე თჳსი სამკვიდრო ცხოვრება, იწყო მწუხარება, კვალად მოაგონდა მამა თჳსი, მივიდა მისდამი და ეტყოდა: მამაო შეკცოდე და მომიტოვე, და მამამან აჩამცთუ მაშინვე მიუტევა მას, აჩამედ შეიწინარა იგი თჳსსა სადგურსა, ბრძანა შემოსვა მისი შესაფერითა ტანისამოსითა და იწყო მხიარულება მისის უკუნ-ქცევასათჳს. ავაზაკმა ჯვარსა ზედა შეინანია რა ცოდვანი, იწმუნა ქრისტე მაცხოვარი და რქჳს: „მომიხსენე მე უფალო, ოდეს მოხვიდე სუთქვითა შენითა,“ და მსწრაფად მიიღო უფლისაგან არა მარტო მოტყუება ცოდვითა, აჩამედ აღთქმაცა: „დღეს ჩემთანა იყო სამოთხესა შინა.“

გარსა ვსასოებთ რა მოწყალებასა უფლისასა და ჭეშმარიტითა სარწმუნოებითა შეკსთხოვთ რა მაცხოვარსა მოტყუებასა ცოდვითა, მომინიებელთა ცოდვილთა უნდა გვაქჳნდეს გონებაში გულისათი სურვილი და მტკიცე ზირობა, ანუ აღთქმა მომაკაფსა დროსა ყოველითა ძალითა განკუშორნეთ ცოდვითა და წესიერად წარვიუჭანოთ ცხოვრება ჩჳსნი. ხოლო თჳნიერ ამა განზრახვისა სინანული ჩჳსნი არ იქმნების ჭეშმარიტ სინანულად და ვერცა შეკვიძინებს ჩჳსნი სარგებლობასა, აჩამედ განარისხებს ღმერთსა, რომელიც სჭკრეტს გულსა და განძრახვასა კაცთასა, — ჩჳსნი ზირომონეობითი სინანულითა ვერ მოკატყუებთ მას. ჩჳსნი გვესმის სახარებიდგან, რომელ მაცხოვარი, მიუტოვებდა რა ცოდვილთა, მარადის მოითხოვდა მათგან წესიერსა ყოფა-ქცევასა ცხოვრებისასა. აი მაგ. მიუტევა რა მან უძღურსა ცოდვანი და განკურნა სნეულებისაგან: რქჳს „ამიერ განკურნებულ-ქმენ და შემდეგ ეკრძალე ცუდთა ყოფა-ქცევითა“. დედაკაცი, რომელიც იყო გამტყუნებელი მრუშებაში.

ურიათა სჯულისა-შებრ მოსესისა ჭნებავდათ მოკრულა მისი ამ ცოდვისათვის; ხოლო მაცხროვარმან მიუტევა მას და რქუა: „წარკვედ და შემდეგ ამისა აღარ შესცოდო“.

აწ ძმანო ქრისტიანენო, ვიტყვით ჩუქნი: ვითარ უნდა აღვასრულოთ ყოველივე ესე? ჩუქნი ვართ ცოდვასა შინა შობილნი, ჩუქნი ვართ სუსტნი და უძლურნი? რასაკვირველია, სრულიად უცოდველი ამ ქრისტეანაზედ არავინ იქმნება, — გარნა სხუა დიდი განჩიევა არის ცოდუათა შორისცა. მაგ. არიან ცოდუანი უნებურნი, ცოდუანი თუქრით, გრძნობით, სურვილით, — ცოდუანი უძლურებისა და უმეტრებისა, — კვალად არიან ცოდუანი სრულყოფილნი ჩუქნის ნებით, თვით საქმით; — გარნა ცოდუათა საქმისაგან ჩუქნი შეგვიძლიან დაკითმინათ. ღმერთმაც ამისათვის მოგუანიჭა ჩუქნი გონება და ნება, მოგუცა სჯული თვისი. ვიდრემდის ვიქმოდეთ ცოდვითსა საქმესა, წინად უნდა მოვიფიქროთ: რას ვიქმთ? — ჩუქნი უნდა მოვიგონებდეთ, რომელ მას გვიკრძალავს სჯული ღუთისა, — ვსთქუათ: ვით ვქმნა სიტყუა ესე ბოროტი, ესე იგი, ბოროტი საქმე — და შევცოდო წინაშე უფლისა? — წარმოვიდგინათ და შთავინებოთ გონებაში სჯული ღუთისა, და ტანჯუანი, განმზადებულნი ცოდვილთათვის. ხოლო განსაცდელი დიდ-არს, და ძალნი ჩუქნნი სუსტ არიან. მივიქცეთ უფლისადმი მხურვალითა კედრებითა, რათა მან ძალითა და შემძლებულობითა თვისითა ჩუქნიც შეგვიძლებინოს, რათა შევლადლოთ მას: „შემიწყალე, მე უფალო, რამეთუ უძლურ-ვარ — განმკურნე მე უფალო“! განა ღმერთი თვნიერ შემწეობისა თვისისა დაუტევებს მას, ვისაც გულით ჭსურს აღსრულება წმიდისა ნებისა მისისა? არა — ახლოს არს უფალი ყოველთა და მარადის ჭსურს მოქცევა ჩუქნი გზასა ჭეშმარიტებისასა.

ი ს ა ა კ ი რ დ ა ნ ო ვ ი .

როს ვიყავ ცოცხალა, ვითა შენა, მკითხველო,
 მეცა მიუწარდა, მეც ვჰსტიროდი, ვილხენდი,
 და დაფიქრებით დავჰმხერდი საფლავებსა!
 მერგო რიგი და, აწ ჩემს საფლავს დაჰმხერ შენ . . .
 ამ ზენა-ჰსკეულსა ვერა არსი ვერ აჰსცდეს:
 ვერცა კელმწიფე დიდებისა გვირგვინით,
 ვერცა გლახაკი შემოსილი ძონძითა,
 ვერც სიჭახუკე შევენებითა შემკული
 და ვერც მოხუცი, დაღალული სიცოცხლით!
 ყველა იცუალოს, ყველა მოკუდეს, დამიწდეს . . .
 და მხოლოდ წრფელი, სული წმიდა, ცხოველი,
 მღუთად აღვიდეს ნაწილაკი მღუთაებრი!

თ. გრ. ორბელიანი.

მოზღოკის ივერიის ხატსკედ.

ქართლ-კახეთისა, ამერ-იმერთა,
 ყოვლის კავკასის, სხუა და სხუა თემთა,
 ღმერთ-შემოსილმან, მეფამან დიდმან,
 თამარ ემბაზმან, ოსთა, ივერთა.

შეგამკო ყოვლით, მფარველად ოსთა,
 სად უჩვენებდი, მათ სასწაულთა,
 რა არ ინებე მუნ ტაძრად ყოფა,
 მისთჳს გეწოდა ხატი ივერთა.

რა ტაძრად მოზღოკს შენ დაემყარე,
 განკურნე ყოვლითა ის არე-მარე,
 შამილის ჯარი, მომსრველი სენი,
 მუნით განსდევნე, არ მიაკარე.

სენთა მკურნალო, მოსავთა შენდა,
 კვლავ მოლოტოლოვილთა, შევრდომად შენდა
 მსასოებელთა შენ სასწაულთა,
 ჰკურნებს ყოველთა, შეხება შენდა.

ღრაგუნის პოლკის მღუდელი იროდიონ ელიოზიძე.

17 იანვარს ჩყაჴ-წელსა ქ. პიატიგორსკი.

ОФИЦИАЛЬНЫЙ ОТДѢЛЪ.

ОПРЕДѢЛЕНІЕ СВЯТ. СУНОДА ОБЪ ОКОНЧИВШИХЪ КУРСЪ ВОСПИТАННИКАХЪ АКАДЕМІЙ.

Святѣйшій Синодъ, признавая нужнымъ, чтобы окончившіе курсъ воспитанники Академій, состоящіе въ Епархіальномъ вѣдомствѣ, имѣли свѣдѣнія объ открывающихся наставническихъ вакансіяхъ, опредѣленіемъ отъ 26 Іюля 18 Августа между прочимъ, вмѣнилъ въ обязанность:

1) Академическимъ конференціямъ доставлять въ Канцелярію Оберъ-Прокурора Святѣйшаго Синода, по окончаніи учебнаго года, разрядные списки, съ поименованіемъ воспитанниковъ, получившихъ наставническія мѣста, а равно и отправляемыхъ въ епархіи и съ показаніемъ, кто изъ нихъ и по какой наукѣ успѣшно выдержалъ испытаніе тремя пробными лекціями.

2) Семинарскимъ Правленіямъ увѣдомлять ту же Канцелярію объ открывающихся вакантныхъ мѣстахъ не позже какъ чрезъ недѣлю по выbytіи прежняго наставника; при чемъ объяснять: имѣетъ ли Правленіе въ виду кандидата на замѣщеніе открывшейся вакансіи и имѣетъ ли онъ средства къ прибытію на предварительное испытаніе; или Правленіе предполагаетъ принять кандидата уже выдержавшаго испытаніе въ одной изъ Академическихъ конференцій, или же, наконецъ, довѣрить слушаніе и сужденіе пробныхъ лекцій педагогическому собранію той Семинаріи, при которой находится кончившій академическій курсъ кандидатъ.

3) Свѣдѣнія эти сообщать, для припечатанія, въ Редакцію «Духовной Бесѣды,» съ тѣмъ, чтобы изъ сего журнала онѣ обязательно перепечатывались во всѣхъ Епархіальныхъ Вѣдомостяхъ и притомъ непременно въ ближайшихъ нумерахъ сихъ вѣдомостей.

РАСПОРЯЖЕНІЕ ЕПАРХІАЛЬНАГО НАЧАЛЬСТВА.

По приказанію Высокопреосвященнѣйшаго Евсевія Архіепископа Экзарха Грузіи, Канцелярія Его Высокопреосвященства просила редакцію,

Грузинскаго Дух. Вѣстника о припечатаніи въ семь изданіи прилагаемаго въ копіи отношенія канцеляріи Грузино-Имеретинскій Синодальной Конторы по дѣлу о появившемся въ предѣлахъ Варшавской Епархіи лицѣ, которое выдавая себя за рясофорнаго послушника Херсонскаго монастыря, производить сборъ подаяній въ пользу строящагося тамъ храма во имя св. равноапостольнаго Князя Владиміра.

Копія съ отношенія Канцеляріи Грузино-Имеретинской Синодальной Конторы отъ 13 Іюня 1867 года за № 1687 на имя Канцеляріи Экзарха Грузіи

Высокопреосвященнѣйшій Экзархъ Грузіи передалъ въ Синодальную Контору секретное отношеніе Господина товарища Оберъ-Прокурора свѣтѣйшаго Синода отъ 15 апрѣля сего года за № 43, въ коемъ изъяснено, что въ предѣлахъ Варшавской Епархіи появилось лицо, которое, выдавая себя за рясофорнаго послушника Херсонскаго монастыря, произвести сборъ въ пользу строящагося тамъ храма во имя Святаго равноапостольнаго Князя Владиміра, при чемъ предъявляетъ книгу, будтобы выданную ему на сей сборъ отъ мѣстнаго (Таврическаго) Епархіального начальства, печатные виды монастыря и планы строящагося храма. Лицо это именовало себя въ Варшавѣ Петромъ Банифатіевичемъ Суходаевымъ, урожденцемъ Казанской губерніи, Царевскокнейскаго уѣзда, собственнаго имѣнія «Тресвянка» (бывшій стеклянный заводъ). Такъ какъ по свѣдѣніямъ, полученнымъ отъ комитета, ВЫСОЧАЙШЕ утвержденнаго по сооруженію означеннаго храма св. Владиміра, оказывается, что ни комитетамъ, ни монастырямъ подобный сборъ никому не былъ поручаемъ и что вся монастырская братія состоитъ при монастырѣ, а что слѣдовательно заявленія означеннаго лица подложны, то отнесясь къ Высшему гражданскому начальству о розысканіи означеннаго лица для приведенія въ извѣстность и обращенія по принадлежности собранныхъ имъ пожертвованій, Графъ Толстой проситъ Экзарха Грузіи, на случай появленія его въ предѣлахъ Грузинской Епархіи сдѣлать распоряженіе о немедленной передачѣ его гражданскому начальству

Объ этомъ Канцелярія Грузино-Имеретинской Синодальной Конторы, по заключенію Конторы, имѣетъ честь сообщить Канцеляріи Экзарха Грузіи для доклада его Высокопреосвященству и зависящаго распоряженія по Грузинской Епархіи.

УКАЗЫ СВЯТѢЙШАГО СУНОДА.

Отъ 16 декабря 1867 года, за № 56. О доставленіи преосвященными копій со всѣхъ журналовъ какъ съѣздовъ духовенства, такъ семинарскихъ и училищныхъ правленій по поводу введенія новыхъ уставовъ духовныхъ семинарій и училищъ.

Святѣйшій Правительствующій Синодъ слушали предложеніе господина синодальнаго Оберъ-Прокурора, отъ 16-го минувшаго ноября за № 6091, въ коемъ изъяснено, что циркулярнымъ указомъ Святѣйшаго Синода, отъ 27-го мая сего года за № 23-мъ, между прочимъ, дано знать епархіальнымъ преосвященнымъ, чтобы семинаріи и училища поставлены были, согласно новымъ ВЫСОЧАЙШЕ утвержденнымъ 14-го мая сего года уставамъ сихъ заведеній, въ непосредственное завѣдываніе епархіальныхъ преосвященныхъ, подъ главнымъ управленіемъ Святѣйшаго Синода, и чтобы семинарскія и училищныя правленія учреждены были сообразно требованіямъ сихъ уставовъ, за исключеніемъ тѣхъ пунктовъ, которые условливаются полнымъ преобразованіемъ. Въ виду того, что въ Святѣйшій Синодъ доселѣ поступили свѣдѣнія объ исполненіи означеннаго указа Святѣйшаго Синода только изъ Пензенской и Уфимской епархій, а между тѣмъ по новости этого дѣла весьма полезно было бы имѣть таковыя свѣдѣнія изъ всѣхъ епархій, господинъ Оберъ-Прокуроръ признаетъ, съ своей стороны, необходимымъ, чтобы епархіальные преосвященные сдѣлали зависящія распоряженія о доставленіи въ непродолжительномъ времени засвидѣтельствованныхъ копій со всѣхъ журналовъ какъ съѣздовъ духовенства каждой епархіи, бывшихъ вслѣдствіе введенія новыхъ уставовъ по семинарскимъ и училищнымъ дѣламъ, такъ и журналовъ семинарскихъ и училищныхъ правленій по тому же поводу. **П р и к а з а л и:** Согласно съ настоящимъ предложеніемъ господина синодальнаго Оберъ-Прокурора, предписать епархіальнымъ преосвященнымъ циркулярно, указами, о доставленіи въ возможно непродолжительномъ времени засвидѣтельствованныхъ копій со всѣхъ журналовъ, какъ съѣздовъ духовенства каждой епархіи, бывшихъ вслѣдствіе введенія новыхъ уставовъ по семинарскимъ и училищнымъ дѣламъ, такъ и журналовъ семинарскихъ и училищныхъ правленій по тому же поводу.

Отъ 22 января 1868 г. за № 4. относительно отдачи въ аренду церковныхъ земель.

По указу ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, Святѣйшій Правительствующій Синодъ, усмотрѣвъ изъ дѣлъ: 1) что члены церковныхъ причтовъ, вопреки закона, считая усадебную землю какъ бы своею собственностію, раздають ее въ наймы частнымъ лицамъ подъ разныя постройки; и 2) что въ нѣкоторыхъ епархіяхъ, земли, принадлежащія церквамъ, монастырямъ и вообще православному духовному вѣдомству, раздаются въ оброчное содержаніе безъ соблюденія правилъ, указанныхъ въ 1711 и 1712 ст. Т. X. ч. I Св. Зак., вслѣдствіе чего возникаютъ со стороны арендаторовъ иски и споры, по которымъ лица духовнаго вѣдомства привлекаются къ отвѣтственности въ судахъ свѣтскихъ,— Приказали: Въ предупрежденіе сего на будущее время, разъяснить печатными циркулярами по Духовному вѣдомству: 1) что церковныя усадебныя земли не могутъ быть отдаваемы въ арендное содержаніе подъ постройки, ибо эти земли отнюдь не составляютъ собственности членовъ церковнаго причта, но предоставляются имъ, въ видахъ лучшаго обезпеченія, только въ личное пользованіе и лишь на время нахожденія сихъ членовъ при церкви; кромѣ же сего, за выбытіемъ прежняго причта, при назначеніи новыхъ лицъ, послѣднія, не получая въ личное пользованіе той усадебной земли, которая отдана въ аренду, могутъ потерпѣть ущербъ въ своемъ обезпеченіи: и 2) чтобы при отдачѣ въ оброчное содержаніе разныхъ земель, принадлежащихъ церквамъ, монастырямъ и другимъ учрежденіямъ Православнаго Духовнаго вѣдомства, въ точности были исполняемы правила, изъясненныя въ законахъ и § 43 Инструкціи благочиннымъ.

Дозволено цензурою. Тифлисъ. 17-го
марта 1868 г. Цензоръ І. Сулхановъ.

Редакторъ-издатель священникъ
Георгій Хелидзе.

Къ 2 № Груз. Д. В. 1868.